

УДК 378.147:159.922.2

UDC 378.147:159.922.2

DOI: [10.31475/ped.dys.2024.36.07](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2024.36.07)

ГАЛИНА КОВАЛЬЧУК,

*доктор педагогічних наук, професор
(Україна, Київ, Національний транспортний університет,
вул. Михайла Омеляновича-Павленка, 1)*

GALYNA KOVALCHUK,

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
(Ukraine, Kyiv, National Transport University,
Mykhailo Omelyanovich-Pavlenka St., 1)*

ORCID: [0000-0002-8328-1471](https://orcid.org/0000-0002-8328-1471)

ЯРОСЛАВ СЕМЬОНОВ,

*магістрант факультету економіки та права
(Україна, Київ, Національний транспортний університет,
вул. Михайла Омеляновича-Павленка, 1)*

YAROSLAV SEMYONOV,

*Undergraduate Student
(Ukraine, Kyiv, National Transport University,
Mykhailo Omelyanovich-Pavlenka St., 1)*

**Навчальна мотивація і самоєфективність
як чинники формування академічної успішності студентів**

**Educational Motivation and Self-Efficacy as Factors
in the Formation of Academic Success of Students**

Проблема формування і розвитку навчальних мотивів при вивченні фахових дисциплін набуває усе більшої актуальності в останні роки, оскільки все частіше дослідники вказують на зниження ефективності традиційного навчання у закладах вищої освіти, особливо в умовах війни в Україні. У ході проведеного нами дослідження встановлено, що навчальна мотивація є одним з головних чинників підвищення академічної успішності й формування самоєфективності здобувачів освіти – студентів у процесі професійної освіти. А відтак, зниження навчальної мотивації призводить до недостатньої сформованості професійно значимих компетентностей та вмінь, зокрема, самоорганізації, відповідальності, здатності до самокерованого навчання. Тому формування і розвиток навчальної мотивації здобувачів освіти є серед найважливіших завдань щодо підвищення академічної успішності й загальної ефективності навчання. Структура навчальної мотивації та домінуючі мотиви навчально-пізнавальної діяльності суттєво впливають на загальну академічну успішність та пізнавальну активність студентів під час аудиторних навчальних занять та їх ставлення до самостійної (індивідуальної) роботи. Перед викладачем постає завдання розробити систему дидактичних методів і засобів для створення середовища, сприятливого для навчання, та формування навчальної мотивації студентів. Дослідники вказують, що мотиваційна сфера студента у процесі здобуття освіти є досить динамічною та гнучкою, і детермінується різними соціальними впливами в конкретно-історичному середовищі. Тому викладач має можливість обирати і моделювати різноманітні дидактичні інструменти розвитку навчальної мотивації здобувачів освіти в процесі вивчення фахових інженерних та психолого-педагогічних дисциплін.

Ключові слова: *навчальна мотивація, само ефективність, студенти, академічна успішність, методи навчання, професійна освіта.*

The problem of the formation and development of educational motives in the study of professional disciplines has become more and more relevant in recent years, as more and more often researchers point to the decrease in the effectiveness of traditional education in institutions of higher education, especially in the conditions of war in Ukraine. In the course of our research, it was established that educational motivation is one of the main factors in increasing academic success and forming the self-efficacy of education seekers - students in the process of professional education.

As a result, a decrease in educational motivation leads to the insufficient formation of professionally significant competencies and skills, in particular, self-organization, responsibility, and the ability to self-directed learning. Therefore, the formation and development of educational motivation of education

seekers is among the most important tasks in terms of increasing academic success and the overall effectiveness of education. The structure of educational motivation and the dominant motives of educational and cognitive activity significantly affect the general academic success and cognitive activity of students during classroom training and their attitude to independent (individual) work. The teacher is faced with the task of developing a system of didactic methods and tools for creating an environment conducive to learning and forming the educational motivation of students.

Researchers note that the student's motivational sphere in the process of obtaining an education is quite dynamic and flexible, and is determined by various social influences in a specific historical environment. Therefore, the teacher has the opportunity to choose and model various didactic tools for the development of educational motivation of students in the process of studying professional engineering and psychological-pedagogical disciplines.

Key words: *educational motivation, self-efficacy, students, academic success, teaching methods, professional education.*

Вступ / Introduction. Процеси, які відбуваються в сучасному суспільстві ставлять перед вищою освітою актуальні завдання в контексті демократизації, створення інтелектуально-професійного простору самореалізації на основі духовних та гуманітарних цінностей, відповідального фахового і творчого ставлення до реалій навколишньої дійсності з використанням об'єднуючих сил для громадянського й акмеологічного розвитку кожної особистості. Удосконалення професійної підготовки здобувачів освіти – майбутніх фахівців зумовлюється багатьма чинниками, серед яких чи не основним є навчальна (академічна) мотивація у системі мотиваційної сфери (Петренко В.В. & Василенко О.М. (2020)).

Особистісна (індивідуальна) мотивація є складним комплексом явищ, більша частина яких виникає та розвивається у процесі навчання, має динамічний і гнучкий характер та пов'язана з академічною успішністю й само ефективністю здобувача освіти (Занюк С.С. (2002); Bandura A. (1977); McClelland, D. C. (1987)). Відтак, перед закладами освіти постає завдання приділення значної уваги проблемам мотивації студентів у вищій школі з метою реалізації ідей освіти для динамічного розвитку суспільства. Саме такий підхід визначає особистісну орієнтацію освіти, виявлення особистісно значимого сенсу професіоналізації, його узгодження із самобутніми цінностями, суб'єктивним досвідом, життєвими інтересами та цілями індивіда, його мотиваційним комплексом, який трансформує предметний зміст фахового навчання. Формування мотивації здійснюється у процесі становлення суб'єкта учіння та проявляється у зміні структури та ступеню вираженості мотивів і цілей. Саме ці проблеми актуалізують завдання виявлення чинників формування навчальної мотивації здобувачів освіти, підвищення інтересу й відповідальності у навчанні, їх впливу на академічну успішність та само ефективність (Микитюк С. О. & Микитюк С. С. (2021)).

Мета та завдання / Aim and Tasks. Висвітлити актуальні тенденції навчальної мотивації студентів у процесі фахової підготовки, їх структуру і чинники формування, взаємозв'язок мотивації та само ефективності.

Методи / Methods. Для вирішення завдань нашого дослідження було використано комплекс таких науково-практичних методів: теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури з теми для обґрунтування теоретичних засад проблеми дослідження; вивчення навчальної мотивації студентів за допомогою таких методик психологічної діагностики: «Методика Т. Елерса: діагностика мотивації до успіху», «Методика вивчення мотивів навчальної діяльності (Б.К. Пашнева)», «Методика діагностики спрямованості навчальної мотивації», «Тест-опитувальник мотивації досягнення (ТМД)»; науковий аналіз результатів навчальної діяльності студентів; синтез, узагальнення, систематизація для визначення чинників навчальної мотивації та академічної успішності студентів.

У процесі нашого дослідження навчальної мотивації здобувачів освіти (студентів 2-х, 3-х, 4-х курсів та магістрів) Національного транспортного університету учасникам було запропоновано декілька варіантів методик самодіагностики (Корольчук М. С. (2012); Котик І. О. (2008)). Участь в опитуванні та проходженні тестування для респондентів була добровільною, та не пов'язаною з оцінюванням, тобто підсумкова оцінка з психолого-педагогічних дисциплін не залежала від участі-неучасті. Після проведення анкетування в групах було проведено обговорення результатів, також студенти могли отримати індивідуальний коментар власних результатів і рекомендації щодо навчальної мотивації, підвищення самоефективності й реалізації інших навчальних мотивів, виявлених в опитуванні й анкетуванні.

Результати / Results. Метою проведеного дослідження було виявлення тенденцій та домінуючих мотивів навчальної діяльності респондентів, задля поліпшення організації навчання й удосконалення дидактичних засобів підвищення навчальної мотивації та академічної успішності

за рахунок розвитку самоефективності здобувачів освіти.

Загалом, за виявленими відмінностями у результатах, учасників-респондентів ми розподілили на декілька статусних груп: студенти спеціальності «Професійна освіта (Транспорт)», студенти економічних та інженерних (комп'ютерних) спеціальностей. Між здобувачами освіти різних курсів (2-го, 3-го, 4-го) відмінності в рамках одного напрямку підготовки виявилися незначні. Також невеликі відмінності можемо відзначити між студентами різного віку (від 19-ти років до 58 років). Як виняток, можемо зазначити збільшення вагомості комунікативних та соціальних мотивів у студентів чоловічої статі віком 45+.

За результатами проведених нами анкетувань, індивідуальних опитувань, та онлайн тестувань кожний респондент отримав список домінуючих мотивів у сфері його власної навчальної мотивації і розподілом балів за кожним із мотивів. Максимальна кількість балів за проходженням онлайн тесту на діагностику навчальної мотивації становила 35 балів, мінімальна – 2 бали.

Цікавими виявились відмінні тенденції навчальної мотивації у респондентів – студентів спеціальності «Професійна освіта (Транспорт)» проти інших спеціальностей (029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», «Управління документаційними процесами та науково-технічний переклад», 101 «Екологія»). Для першої групи встановлено, що *навчальні мотиви* мають рівномірну репрезентацію в загальній структурі мотиваційної сфери, тобто їх середня вага приблизно однакова в усіх студентів груп (21-25 балів при 35-ти максимальних та 2-5-ти мінімальних), а також, вага кожного окремого з показників коливається несуттєво між учасниками опитування (в межах 21-26 балів). Найнижчими виявились показники у мотивів «творчої самореалізації» та «престижу». В групах інженерної та економічної спеціалізацій домінуючі мотиви *професійної* (26-29 балів) та *пізнавальної* (23-25 балів) спрямованості, найнижчі показники – для мотивів «творчого самовираження» (5-7 балів) та «соціальності» (11-12 балів). Дещо відрізняються пізнавальні та професійні мотиви у респондентів за гендерною ознакою, а саме: для дівчат показник мотиву *пізнавального* інтересу трохи вищий, порівняно з хлопцями, і навпаки, у хлопців – вищий показник мотиву *професійної* спрямованості.

Обговорення / Discussion. В обраній нами базовій методиці «Діагностика навчальної мотивації студентів», представлення мотивів у структурі навчальної мотивації тут здійснюється за такими показниками (Пророк Н.В. та ін. (2020)):

– Шкала 1. *Комунікативні мотиви*: пов'язані з потребою спілкування з іншими людьми, з прагненням здобути їх схвалення або наслідувати їх. Вказані мотиви забезпечують вироблення навичок культури спілкування, уміння слухати і чути інших, забезпечують комунікативні можливості учнів, розширення їх духовного горизонту та сприяють всебічному розвитку особистості студентів, їх соціалізації, оскільки лише у взаємодії відбувається живе використання набутих знань і досвіду. Комунікативні мотиви реалізуються через інформаційно-комунікативні функції (процеси формування, передавання і прийняття інформації), регулятивно-комунікативні функції (безпосередньо пов'язані з регулюванням поведінки) й афективно-комунікативні функції (що характеризують емоційну сферу людини).

– Шкала 2. *Мотиви уникнення невдач*: пов'язані з відносно стійким прагненням зменшення негативного напруження в ситуаціях навчання чи життєвої взаємодії, що пов'язані з оцінкою результатів діяльності індивіда іншими людьми. Протилежно спрямованими є мотиви досягнення успіху. Це один із різновидів мотивації діяльності, що пов'язаний з потребами досягати успіхів та уникати невдач. Цей мотив був обґрунтований Д. Мак-Клелландом (1987) та може бути перевірений за допомогою тематичного аперцепційного тесту (ТАТ) Г. Мюррея (1981). Розвиток цих мотивів обумовлюється особливостями соціалізації індивіда, ціннісними орієнтаціями соціальних груп, умов сімейного виховання та соціального навчання.

Мотивація досягнення залежить від багатьох чинників, що детермінують діяльність. Це: 1) *особистісні стандарти* (оцінка суб'єктивної ймовірності успіху, суб'єктивні труднощі завдання та ін.); 2) *привабливість самооцінки* (привабливість для індивіда особистого успіху чи невдачі в певній діяльності); 3) *індивідуальне надання переваги типу атрибуції* (приписування відповідальності за успіх чи невдачу собі чи обставинам). Мотивація у цій сфері визначає певні типи поведінки, спрямовані на досягнення чи уникнення успіху. Вона виражена в ситуаціях досягнення, в яких є *стандарти якості*, де вирішуються завдання, результат яких оцінюється за цими стандартами; *результат* (який може бути успішним або неуспішним). У навчальній ситуації у студентів цей мотив виражається через такі дві тенденції: 1) студент бажає успіху і все для цього робить; 2) студент боїться невдачі, боїться бути гіршим за інших, тому і прагне до вирішення ситуації або її уникнення.

– Шкала 3. *Мотиви престижу*: вони виявляють прагнення молоді обрати професію, що цінуються серед друзів і знайомих, дають змогу досягти привабливого статусу в суспільстві та забезпечують швидке кар'єрне зростання; усвідомлення перспективності обраної професії. Тут

присутні також і мотиви престижності обраного закладу освіти та його локації, і «рейтинг диплома» серед роботодавців та близьких і знайомих. Мотиви престижу також пов'язані з *ціннісними ставленнями до самого навчання* (бути високо інтелектуальним фахівцем) і *сприйняттям результатів успішності навчання*, виражених академічною оцінкою (не розчарувати рідних поганими результатами навчання, отримати «червоний диплом», про який чимало студентів міркують уже з початкових курсів, продовжуючи сімейні традиції).

– Шкала 4. *Професійні мотиви* є такими, що безпосередньо мають вплив на можливості використання набутих знань у майбутній професійній діяльності. Тобто, студенти вважають мотиваційно важливим все, що пов'язано з майбутньою професією. Саме професійна мотивація здобувача освіти є основою формування висококласного фахівця, реалізації професійних цілей, розвитку професійного менталітету і самовизначення у професійних позиціях. Це також і мотиви, пов'язані зі змістом праці за обраною професією, прагненням чітких знань про характеристики елементів процесу праці (функції, операції, зусилля, дії) та їх спрямованістю на розумову чи фізичну працю.

– Шкала 5. *Мотиви творчої самореалізації* виявляють прагнення здобувачів освіти обирати таку діяльність, що дає змогу бути оригінальним, спонтанним, проявляти творчість, робити відкриття і проекти. Розвиток творчості в сучасних умовах пов'язується з аспектами гармонізації емоційного інтелекту, поліпшення комунікативних здібностей (Просандеєва Л.Є., 2018). Вивчення мотивів творчої самореалізації – це пошук відповідей на запитання, що спонукає особистість до творчого розкриття, самовираження, генерування нових ідей, теорій і концепцій. Поняття «творчість» дозволяє висвітлити ідею особистості та її співвідношення з цінностями суспільства.

– Шкала 6. *Навчально-пізнавальні мотиви*: обумовлені безпосередньою пізнавальною активністю, формою, змістом і процесом навчальної діяльності, виражені через допитливість, інтерес до знань, потребу в розумовій діяльності, удосконаленні інтелектуальних здібностей та пізнавальних можливостей. Це - потреби в розширенні знань про навколишню дійсність, різноманітні інтелектуальні почуття, прагнення здобути нові знання й навчитись застосовувати, вдосконалювати свої інтелектуальні здібності (Занюк С.С. (2002); Лавринюк, О. & Кириченко В. (2023); Пророк Н.В. та ін. (2020)).

– Шкала 7. *Соціальні мотиви*: ті, що пов'язані з колективними, міжособистісними та суспільними відносинами, формуються під впливом багатьох умов: родини, довкілля, навчально-виховної роботи у закладі освіти, суспільно-політичних чинників, розуміння соціальної значимості навчання як підготовки до громадської та професійної діяльності. Соціальні мотиви стимулюють розвиток *соціабельності* (англ. *sociability*; нім. *Soziabilitat*) – потреби і властивості особистості, її здатності до формування соціальних зв'язків, до її включення в соціальне мікросередовище. Взаємодія учасників соціальної групи пов'язана з оцінюванням та інтерпретацією оцінки самими індивідом. Це своєрідний баланс між співпрацею та індивідуальним прагненням до високого визнання, що може викликати відчуття стурбованості й розчарування, або полегшення й комфорту. У такій взаємодії учасники навчаються розвивати чесне ставлення до інших та самовираження свободи дій; розпізнавати соціальних «безбілетників», які не хочуть робити свій внесок у соціальні справи групи; організувати групову роботу для підвищення ефективності навчання та власної переконливості. З точки зору теорії соціальної взаємозалежності (Deutsch, 1949; Johnson & Johnson, 2002) такі дії сприяють створенню умов для позитивної співзалежності та індивідуальної відповідальності, що важливо для розвитку готовності до співпраці та розуміння групи як джерела взаємонавчання.

Навчальна мотивація та інтелектуальний потенціал у здобувачів освіти тісно взаємопов'язані: студенти з високим рівнем навчальної мотивації виявляють високий інтерес до певного виду навчальної діяльності, демонструють більший ентузіазм, відповідальність і наполегливість, легше сприймають та усвідомлюють поставлені завдання, більш організовано їх реалізують і виконують. Розвинена навчальна мотивація сприяє розкриттю індивідуального інтелектуального (когнітивного) та не когнітивного потенціалу та його розвитку, допомагає виявляти напрямки його практичного докладання.

Когнітивний (предметно-змістовий) компонент якості результатів (успішності) навчання включає знання теоретичного і технологічного (методичного) характеру: сукупність знань, що відображають розуміння змісту сучасних соціально-економічних відносин; знання про зміст і методи професійної діяльності (Астахова, І. (2023); Занюк С.С. (2002); Кісіль, З. Р. & Швец, Д. В. (2023); Ковальчук Г.О. (2014); Кочарян О.С. та ін. (2011))

На відміну від когнітивних чинників академічної успішності (здібності, інтелект), набір *некогнітивних* здібностей, компетенцій і навичок (особистісні особливості) відповідають за їх успішне компонування та використання і впливають на здатність людини справлятися з викликами і тиском зовнішнього середовища, визначають поняття емоційного інтелекту – EQ.

Емоційний інтелект входить в структуру соціального інтелекту (Г. Айзенк, Дж. Гілфорд, Д. Гоулман, Е. Торндайк), та характеризує здатність людини до розуміння своїх і чужих емоцій та управління ними. Високий рівень EQ на 80% забезпечує професійну успішність фахівця, низький же його рівень пов'язаний із соціальною дезадаптацією, афективними розладами (Кочарян О.С. (2011)).

До структури EQ входять *внутрішньо-особистісний* інтелект та *міжособистісний* інтелект. До проявів внутрішньо-особистісного інтелекту ми можемо віднести феномени самопізнання, самоспостереження, самомотивації, самореалізації, професійного зростання, емоційної обізнаності, гнучкість, стресостійкість, оптимізм, відчуття щастя, реалістичність трансактних позицій, здатність до побудови життєвих стратегій. До проявів міжособистісного інтелекту відносять здатність до адаптації, вирішення проблем та побудови ефективних міжособистісних відносин, соціальну відповідальність, корпоративну відповідальність, підприємницьку компетентність тощо.

У ході проведеного нами дослідження було встановлено, що навчальна мотивація є одним з головних чинників підвищення академічної успішності й формування самоефективності здобувачів освіти – студентів у процесі професійної освіти. Проблема формування і розвитку навчальних мотивів при вивченні фахових дисциплін набуває усе більшої актуальності в останні роки, оскільки все частіше дослідники вказують на зниження ефективності традиційного навчання у закладах вищої освіти, особливо в умовах війни в Україні. Жорстко регламентована діяльність в освітньому процесі викладача і студентів, деталізована активність навчально-пізнавальних дій на заняттях та в самостійній роботі, спричиняють відсутність навчальної суб'єктності самого студента, нерозуміння цілей і задач вивчення окремих дисциплін, відсутність усвідомлення практичної значущості навчального матеріалу. А відтак, і зниження навчальної мотивації і недостатня сформованість професійно значимих компетентностей та вмінь, зокрема, самоорганізації, відповідальності, здатності до самокерованого навчання. Тому формування і розвиток навчальної мотивації здобувачів освіти є серед найважливіших завдань щодо підвищення академічної успішності й загальної ефективності навчання. Усвідомлення студентом власних мотиваційних проявів і ресурсів, збагачення психолого-педагогічними знаннями, сприяє організації його навчальних зусиль, спрямованих на оволодіння професією та формування професійних компетентностей як майбутнього фахівця у процесі навчання в університеті.

Важливо, що безпосередньо передати студенту мотивацію в процесі навчання педагог не може, оскільки мотиви не знаходяться у зоні прямого педагогічного впливу, навіть при найкращому переконуванні зі сторони педагога. Для цього перед викладачем постає завдання розробити систему дидактичних методів і засобів для створення середовища, сприятливого для навчання та розкриття навчальної мотивації студентів, в структурі зовнішніх та внутрішніх мотивів. Дослідники відзначають, що мотиваційна сфера студента у процесі здобуття освіти є досить динамічною та гнучкою, і детермінується різними соціальними впливами в конкретно-історичному середовищі.

Тому викладач має можливість обирати і моделювати різноманітні дидактичні інструменти розвитку навчальної мотивації здобувачів освіти в процесі вивчення фахових інженерних та психолого-педагогічних дисциплін.

Висновки / Conclusions. Функція мотивування є необхідним структурним елементом загальної системи діяльності. Вона має два аспекти: по-перше, активізує в процесі діяльності всі потреби і мотиви, по-друге, допомагає аналізувати й оцінювати внесок кожного компонента в загальних результатах. Мотивація до навчальної та професійної діяльності головним чином визначає її успішність. Структура навчальної мотивації та домінуючі мотиви навчально-пізнавальної діяльності суттєво впливають на загальну академічну успішність та пізнавальну активність студентів під час аудиторних навчальних занять та їх ставлення до самостійної (індивідуальної) роботи.

Список використаних джерел і літератури:

Астахова, І. (2023). Маркетинговий підхід щодо визначення та формування навчальної мотивації студентів. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», 1* (107), 65–69. [in Ukrainian].

Занюк, С. С. (2002). *Психологія мотивації*. Київ: Либідь. [in Ukrainian].

Кісіль, З. Р. & Швець, Д. В. (2023). *Мотивація діяльності людини: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях*. Одеса: Видавництво ОДУВС. 154 с. [in Ukrainian].

Ковальчук, Г.О. (2014) До проблеми моніторингу не когнітивних індикаторів якості (ефективності) професійної підготовки студентів у ВНЗ : 36. матеріалів Міжнар. наук.-практ. семінару «Комп'ютерно орієнтовані системи навчання природничо-математичних дисциплін» 28 жовтня 2014 р. НПУ імені М.П. Драгоманова. К. : НПУ, 2014. С. 27-29. [in Ukrainian].

- Корольчук, М. С.** (2012). Психодіагностика: навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів] / М. С. Корольчук, В. І. Осюдолю; за заг. ред. М. С. Корольчука. К.: Ельга; Ніка-Центр, 2012. 400 с. [in Ukrainian].
- Котик І. О.** (2008). Практикум із діагностики мотиваційної сфери особистості: навч.-метод. посіб. Вінниця. 171 с. [in Ukrainian].
- Кочарян О.С.** та ін. (2011). Структура мотивації навчальної діяльності студентів : навч. посіб. О.С. Кочарян, Є.В. Фролова, В.М. Павленко. Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М.С. Жуковського. 40 с. [in Ukrainian].
- Лавринюк, Оксана & Кириченко, Віктор** (2023). Мотивація до навчальної діяльності: Аналіз сучасних теорій. *Журнал соціальної та практичної психології*, № 1. С. 34-39. [in Ukrainian].
- Микитюк С. О. & Микитюк С. С.** (2021). Мотивація початкової діяльності як ресурс освітнього процесу. *Зб. наукових праць Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. № 76, Т.2. С. 121–126.
- Пророк Н.В.** та ін. (2020). Психологічна діагностика мотивації особистості до навчання в умовах інформаційного суспільства. [Монографія]. Н. В. Пророк, Л. О. Кондратенко та ін. Київ : «Слово». 131 с. [in Ukrainian].
- Просандеева Л. Є.** (2018). Творчість як засіб самореалізації особистості в період дорослішання. *Психологічний журнал*. № 6 (16), С. 155-166.
- Bandura, A.** (1977). *Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change*. *Psychological Review*. Vol. 84. № 2. P. 191-215. DOI:10.1037/0033-295X.84.2.191; <https://psycnet.apa.org/record/1977-25733-001> [in English].
- Code, J.** (2020). *Agency for Learning: Intention, Motivation, Self-Efficacy and Self-Regulation*. *Frontiers in Education*. 2020. Vol. 5. № 19. DOI:10.3389/educ.2020.00019 [in English].
- McClelland, David C.** (1987). *Human Motivation*. CUP Archive, 663 p.
- Murray, Henry Alexander** (1981). *Endeavors in Psychology: Selections from the Personology of Henry A. Murray*. Front Cover. Henry Alexander Murray. Harper & Row. Psychology. 641

References:

- Astakhova, I.** (2023). Marketynhovi pidkhid shchodo vyznachennia ta formuvannia navchalnoi motyvatsii studentiv. *Nauk. visnyk Poltavskoho un-tu ekonomiky i torhivli. Seriia «Ekonomichni nauky»*, (1 (107), 65-69. [in Ukrainian].
- Zaniuk, S. S.** (2002). *Psykhohohiia motyvatsii: Navchalnyi posibnyk*. K.: Lybid. 304 s. [in Ukrainian].
- Kisil, Z. R. & Shvets, D. V.** (2023). Motyvatsiia diialnosti liudyny: Navchalnyi posibnyk u skhemakh, tablytsiakh, komentariakh. Odesa: Vydavnytstvo ODUVS. 154 s. [in Ukrainian].
- Kovalchuk, H.O.** (2014) Do problemy monitorynhu ne kohnityvnykh indyikatoriv yakosti (efektyvnosti) profesiinoi pidhotovky studentiv u VNZ : Zb. materialiv Mizhnar. nauk.-prakt. seminaru «*Kompiuterno oriientovani systemy navchannia pryrodnycho-matematychnykh dystsyplin*» 28 zhovtnia 2014 r. NPU imeni M.P. Drahomanova. K. : NPU, 2014. S. 27-29. [in Ukrainian].
- Korolchuk, M. S.** (2012). Психодіагностика: навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів] / М. С. Корольчук, В. І. Осюдолю; за заг. ред. М. С. Корольчука. К.: Ельга; Ніка-Центр, 2012. 400 с. [in Ukrainian].
- Котик І. О.** (2008). Практикум із діагностики мотиваційної сфери особистості: навч.-метод. посіб. Вінниця. 171 с. [in Ukrainian].
- Кочарян О.С.** та ін. (2011). Структура мотивації навчальної діяльності студентів : навч. посіб. О.С. Кочарян, Є.В. Фролова, В.М. Павленко. Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М.С. Жуковського. 40 с. [in Ukrainian].
- Лавринюк, Оксана & Кириченко, Віктор** (2023). Мотивація до навчальної діяльності: Аналіз сучасних теорій. *Журнал соціальної та практичної психології*, № 1. С. 34-39. [in Ukrainian].
- Mykytiuk S. O. & Mykytiuk C. C.** (2021). Мотивація початкової діяльності як ресурс освітнього процесу. *Зб. наук. праць Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. № 76, Т.2. С. 121–126.
- Пророк Н.В.** (2020). Психологічна діагностика мотивації особистості до навчання в умовах інформаційного суспільства. [Монографія]. Н. В. Пророк, Л. О. Кондратенко та ін. Київ : «Слово». 131 с. [in Ukrainian].
- Просандеева Л. Є.** (2018). Творчість як засіб самореалізації особистості в період дорослішання. *Психологічний журнал*. № 6 (16), С. 155-166.
- Bandura, A.** (1977). *Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change*. *Psychological Review*. Vol. 84. № 2. P. 191-215. DOI:10.1037/0033-295X.84.2.191; <https://psycnet.apa.org/record/1977-25733-001> [in English].
- Code, J.** (2020). *Agency for Learning: Intention, Motivation, Self-Efficacy and Self-Regulation*. *Frontiers in Education*. 2020. Vol. 5. № 19. DOI:10.3389/educ.2020.00019 [in English].
- McClelland, David C.** (1987). *Human Motivation*. CUP Archive, 663 p.
- Murray, Henry Alexander** (1981). *Endeavors in Psychology: Selections from the Personology of Henry A. Murray*. Front Cover. Henry Alexander Murray. Harper & Row. Psychology. 641

Дата надходження статті: «08» листопада 2024 р.
Стаття прийнята до друку: «22» листопада 2024 р.

Ковальчук Галина – професор кафедри філософії та педагогіки Національного транспортного університету, доктор педагогічних наук, професор

Kovalchuk Galyna – Professor of the Department of Philosophy and Pedagogy of National Transport University, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Семьонов Ярослав – магістрант факультету економіки та права (спеціальність 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)», спеціалізація 015.38 «Професійна освіта (транспорт)») Національного транспортного університету

Semyonov Yaroslav – Undergraduate Student of the Faculty of Economics and Law (Specialty 015 «Professional Education (by Specializations)», Specialization 015.38 «Professional Education (Transport)») of National Transport University

Цитуйте цю статтю як:

Ковальчук, Г., & Семьонов, Я. (2024). Навчальна мотивація і самоефективність як чинники формування академічної успішності студентів. *Педагогічний дискурс*, 36, 49–55. doi: [10.31475/ped.dys.2024.36.07](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2024.36.07).

Cite this article as:

Kovalchuk, G., & Semyonov, Ya. (2024). Educational Motivation and Self-Efficacy as Factors in the Formation of Academic Success of Students. *Pedagogical Discourse*, 36, 49–55. doi: [10.31475/ped.dys.2024.36.07](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2024.36.07).